

VILNIAUS KOMERCINIO ARBITRAŽO TEISMO Tarpininkavimo ir taikinimo procedūros

R E G L A M E N T A S

I skirsnis

Bendrosios nuostatos

1 straipsnis. Tarpininkavimo prielaidos

Šalys, pageidaujančios sureguliuoti ūkinį, komercinį ar deliktinį ginčą be teismo ir arbitražo, gali susitarusios kreiptis į Vilniaus komercinio arbitražo teismą (VKAT) dėl tarpininkavimo. Visi deliktiniai, komerciniai ar kitokie ūkiniai ginčai gali būti sureguliuoti šalims draugiškai ir geranoriškai bendradarbiaujant, padedant VKAT rekomenduotiems tarpininkams.

2 straipsnis. Reglamento taikymas

1. Šis tarpininkavimo ir taikinimo procedūros reglamentas taikomas sprendžiant vidaus ir tarptautinius komercinius bei kitokius ūkinius ginčus ir nesutarimus, kylančius iš sutartinių (kontraktų, sutarčių) ir nesutartinių (deliktinių) civilinių teisinių santykių. 2. Ginčo šalių pageidavimu VKAT sekretoriatas organizuoja tarpininkavimą ir pagal Jungtinių Tautų Tarptautinės prekybos teisės komisijos (UNCITRAL) taikinimo procedūros ar kitas (įskaitant ir pačių ginčo šalių sukurtas) taisykles, kuriose šalys gali būti padariusios pakeitimų, papildymų ar taikymo apribojimų ir tai tarpusavyje suderinusios.

3 straipsnis. Tarpininkavimo ir taikinimo procedūros pradžia

1. Šalys, pageidaujančios spręsti ginčą pagal šio ar kurio nors kito reglamento taisykles, susitarusios kreipiasi į VKAT sekretoriata prašydamos organizuoti tarpininkavimo ir taikinimo procedūrą. Šalies prašymu pranešimą kitai šaliai dėl siūlomos tarpininkavimo ir taikinimo procedūros gali išsiųsti ir VKAT sekretoriatas. Bendrame ar atskirai VKAT sekretoriatui įteiktuose šalių prašymuose turi būti apibūdinta ginčo esmė ir išreikštas pageidavimas spręsti jį vadovaujantis šio ar jų pasirinkto kito reglamento taisyklėmis. Prie prašymo turi būti pridėta kontrakto (sutarties), dėl kurio nuostatų įgyvendinimo ar aiškinimo kilo ginčas, ir kitų su ginču susijusių dokumentų kopijos. 2. Tarpininkavimo ir taikinimo procedūra prasideda tada, kai viena ar abi ginčo šalys sumoka į VKAT sąskaitą banke šio reglamento 21 straipsnyje nustatytą registravimo rinkliavą. 3. Tarpininkavimo ir taikinimo procedūra neorganizuojama, jeigu kita ginčo šalis VKAT tarpininkavimo paslaugų atsisako arba aiškiai raštu neišreiškia savo pritarimo.

4 straipsnis. Įsipareigojimai nesikreipti į teismą ar arbitražą

Šalys, kurių ginčas sprendžiamas VKAT pagal šį ar kurį nors kitą tarpininkavimo ir taikinimo procedūros reglamentą, įsipareigoja nesikreipti dėl ginčo sprendimo į teismą ar arbitražą tol, kol jis yra tarpininkavimo ir taikinimo procedūros dalykas.

II skirsnis

Tarpininkų skyrimas

5 straipsnis. Kvalifikaciniai reikalavimai

1. Tarpininkai gali būti teisininkai ir kiti bet kurios ūkinės ar komercinės veiklos specialistai, kuriems šalys patiki spręsti tarp jų kilusį ginčą. Jie gali būti pasirinkti iš specialistų, įrašytų į VKAT rekomenduojamų arbitrų sąrašą, arba kiti šalių susitarimu paskirti asmenys.

2. Tarpininkaujantis asmuo yra visiškai nepriklausomas nuo VKAT ar bet kurios kitos institucijos ir savo veikloje vadovaujasi vien įstatymais, kitais teisės aktais ir reglamento, pagal kurį organizuojamas tarpininkavimas, nuostatomis.

6 straipsnis. Tarpininkų skaičius

Šalys gali susitarti skirti vieną, du ar tris tarpininkus. Kai paskiriama daugiau negu vienas tarpininkas, jie veikia bendrai ir sprendžia ginčą kaip kolegialus organas.

7 straipsnis. Tarpininkų skyrimas

Skiriant tarpininkus laikomasi šios tvarkos: 1) kai susitariama dėl vieno tarpininko dalyvavimo procedūroje, jo kandidatūrą šalys pasirenka ir patvirtina bendru susitarimu; 2) kai susitariama dėl dviejų tarpininkų dalyvavimo procedūroje, kiekviena ginčo šalis pasirenka ir skiria tarpininkais skirtingus asmenis; 3) susitarus, kad procedūroje dalyvaus trys tarpininkai, kiekviena ginčo šalis skiria po vieną tarpininką ir abi bendru susitarimu skiria trečią tarpininką arba įgalioja jų paskirtus tarpininkus išsirinkti trečią tarpininką.

Ginčo šalys visada gali kreiptis į VKAT pirmininką ir prašyti, kad: 1) jis rekomenduotų specialistus, tinkančius atlikti tarpininkų funkcijas, arba 2) pats skirtų vieną ar visus tarpininkus. Rekomenduodamas ar skirdamas tarpininkus, VKAT pirmininkas turi atsižvelgti į aplinkybes, užtikrinančias nešališką ir objektyvų ginčo sprendimą, o sprendžiant tarptautinius komercinius ginčus, - atsižvelgti ir į tikslingumą skirti tarpininku kitos valstybės, o ne ginčo šalių valstybių pilietį. Kiekvienas šalių arba VKAT pirmininko byloje paskirtas tarpininkas prieš tarpininkavimo ir taikinimo procedūrą pasirašo nešališkumo ir nepriklausomumo deklaraciją.

III skirsnis

Tarpininkavimo ir taikinimo procedūros atlikimas

8 straipsnis. Tarpininko veiklos pagrindai

1. Tarpininkas yra asmeniškai atsakingas už teisingą, teisės ir moralės normomis pagrįstą ginčo sureguliuojimą. Tarpininkavimo ir taikinimo procedūrą tarpininkas gali atlikti, jo nuomone, tinkamiausia tvarka, atsižvelgęs į šalių pageidavimus ir kitas aplinkybes. 2. Pradėjęs tarpininkavimo ir taikinimo procedūrą, tarpininkas privalo išnagrinėti ginčo šalių keliamus reikalavimus, prireikus gali prašyti jų papildomai ar išsamiau raštu išdėstyti savo pozicijas ginčijamais klausimais, plačiau apibūdinti faktus ar pateikti papildomų įrodymų tiems faktams pagrįsti. 3. Bet kurioje tarpininkavimo ir taikinimo procedūros stadijoje tarpininkas gali patikrinti faktus vietoje, atlikti papildomus tyrimus bei tikrinimus ir imtis kitų reikiamų priemonių ginčui sureguliuoti. Jis privalo išanalizuoti visus ginčo šalių gaunamus siūlymus ir pareikšti dėl jų savo nuomonę ar išvadas.

9 straipsnis. Teisinis sprendimų motyvavimas

1. Spręsdamas ginčą, tarpininkas turi vadovautis objektyvumo, nešališkumo ir teisingumo principais. Savo siūlymus ar patarimus jis turi grįsti įstatymais ir kitais teisės aktais, šalių prisiimtais įsipareigojimais, komercinio bendradarbiavimo patirtimi, taikyti įvairius ginčo teisingo sureguliuojimo būdus ir metodus. 2. Tarpininkavimo ir taikinimo procedūros metu tarpininkas turi informuoti ginčo šalis apie norminius aktus, kuriais remiantis galima išspręsti ginčą, ir išaiškinti juose nustatytus reikalavimus. 3. Jeigu kuri nors ginčo šalis kelia nepagrįstus, įstatymams ar kitiems teisės aktams prieštaraujančius reikalavimus, tarpininkas privalo žodžiu ar raštu išaiškinti ginčo dalyką reglamentuojančių įstatymų ar kitų teisės aktų nuostatas. Kai tokie nepagrįsti reikalavimai atmetami, tarpininkas turi nurodyti atmetimo

motyvus ir teisinį pagrindą. 4. Bet kurioje tarpininkavimo ir taikinimo procedūros stadijoje tarpininkas gali pateikti šalims (žodžiu ar raštu) savo ginčo suregulavimo siūlymus.

10 straipsnis. Šalių siūlymai

Kiekviena šalis gali savo iniciatyva ar tarpininko prašoma pateikti savo ginčo suregulavimo siūlymus.

11 straipsnis. Atstovavimas

Savo interesus tarpininkavimo ir taikinimo procedūroje šalys gali ginti pačios arba įgalioti tai atlikti kitus asmenis. Atstovų pavardes ir adresus šalys iš anksto turi pranešti tarpininkui ir viena kitai.

12 straipsnis. Trečiųjų asmenų paslaugos

Siekdami palengvinti ar pagreitinti tam tikrų klausimų sprendimą, ginčo šalys arba tarpininkas, ginčo šalims pritarus, gali kreiptis į trečiuosius asmenis ar tam tikras institucijas dėl kvalifikuotų išvadų ar kitokių paslaugų suteikimo.

13 straipsnis. Kontaktavimo būdai

1. Ryšiai tarp ginčo šalių ir tarpininko gali būti palaikomi tiesioginiais susitikimais ir susirašinėjant, įskaitant elektroninių ryšio priemonių panaudojimą. Tarpininkas gali bendrauti su abiem ginčo šalimis kartu arba su kiekviena skyrium. 2. Susitikimo laikas ir vieta nustatoma bendru ginčo šalių ir tarpininko susitarimu.

14 straipsnis. Pasikeitimas informacijos šaltiniais

1. Ginčo šalys privalo keistis viena su kita informacijos šaltiniais, kuriuos jos perduoda tarpininkui. 2. Kai viena ginčo šalis įteikia tarpininkui savo su ginčo dalyku susijusius dokumentus ar rašytinius paaiškinimus, tarpininkas privalo pranešti apie juos, o prireikus - perduoti jų kopijas kitai ginčo šaliai ir gali prašyti, kad ji išsakytų dėl jų savo nuomonę. Tarpininkas neprivalo perduoti kitai ginčo šaliai tik tokių dokumentų ar žinių, kurios jam buvo patikėtos iškelus sąlygą, kad bus išsaugotas konfidencialumas.

15 straipsnis. Tarpininko veiklos rėmimas

Ginčo šalys privalo sąžiningai ir visaip padėti tarpininkui tinkamai atlikti tarpininkavimo ir taikinimo pareigas. Tarpininko paprašytos šalys privalo laiku pateikti jam reikalingą informaciją ir įrodymus, dalyvauti jo kviečiamuose susitikimuose.

16 straipsnis. Taikos sutartis

1. Parinkęs tinkamą ginčo suregulavimo būdą, tarpininkas rengia ir siūlo šalims svarstyti taikos sutarties projektą. Jo sąlygos vėliau gali būti keičiamos ar koreguojamos atsižvelgus į šalių pareikštas pastabas ar pageidavimus. 2. Taikos sutartį gali parengti ir pačios šalys, jeigu jos susitaria dėl ginčo suregulavimo sąlygų. Tačiau visais atvejais tarpininkas privalo parengti taikos sutarties projektą pats arba padėti jį parengti ginčo šalims, jų paprašytas. 3. Pasirašydamos taikos sutartį šalys tuo baigia ginčą ir tampa susaistytos prisiimtų įsipareigojimų.

IV skirsnis

Baigiamoji tarpininkavimo ir taikinimo procedūros dalis

17 straipsnis. Konfidencialumas

Tarpininkas ir šalys privalo išsaugoti viena kitos komercinę paslaptį, kuri tapo žinoma dėl dalyvavimo tarpininkavimo ir taikinimo procedūroje. Konfidencialumo reikalavimas taikomas ir taikos sutarties turiniui. Komercinę paslaptį turinčios sutarties nuostatos gali būti atskleistos tik, kai būtina reikia joms įgyvendinti.

18 straipsnis. Procedūros užbaigimas

1. Tarpininkavimo ir taikinimo procedūra baigiasi: 1) kai šalys pasirašo taikos sutartį; 2) kai tarpininkas, pasitaręs su šalimis, paskelbia, kad tęsti tarpininkavimo ir taikinimo procedūrą netikslinga; 3) kai šalys įteikia tarpininkui pareiškimą, kuriame konstatuojama, kad tęsti tarpininkavimo ir taikinimo procedūrą netikslinga; 4) kai viena šalis praneša kitai šaliai ir tarpininkui, kad atsisako dalyvauti tarpininkavimo ir taikinimo procedūroje. 2. Taikos sutarties nuostatos ir visi tarpininko siūlymai dėl ginčo sureguliuavimo gali būti įgyvendinti tik gera šalių valia.

19 straipsnis. Tarpininko prievolė nedalyvauti bylą nagrinėjant teisme ir arbitraže

Jeigu teisme arba arbitraže nagrinėjamas tas pats ginčas, kuris anksčiau buvo tarpininkavimo ir taikinimo procedūros dalykas, tarpininkas negali dalyvauti, o šalys negali jo kviesti arbitru, liudytoju, kurios nors šalies atstovu ar advokatu.

20 straipsnis. Įrodymų leistinumo apribojimai

Jeigu ginčas, buvęs tarpininkavimo ir taikinimo procedūros dalykas, vėliau yra nagrinėjamas teisme arba arbitraže, šalys negali remtis ar panaudoti įrodymams: 1) ginčiui sureguliuoti kitos šalies nuomonės ar pasiūlymų, kurie buvo pateikti tarpininkavimo ir taikinimo procedūros metu; 2) kitos šalies pripažinimų, išsakytų tarpininkavimo ir taikinimo procedūros metu; 3) tarpininko siūlymų dėl ginčo sureguliuavimo; 4) buvusio kitos šalies polinkio priimti tarpininko siūlymą dėl ginčo sureguliuavimo.

21 straipsnis. Mokesčiai

1. Renkami šie tarpininkavimo ir taikinimo paslaugų mokesčiai: 1) registravimo mokestis (procedūros organizavimo išlaidoms padengti) - 1500 Lt (be PVM); 2) tarpininkavimo mokestis (tarpininko paslaugoms apmokėti) - 2 % ginčo sumos (be PVM); 3) kompensavimo mokestis (tarpininkų, liudytojų ir kitų ginčo šalių susitarimu pakviestų procedūros dalyvių turėtas išlaidas kompensuoti) nustatomas pagal turėtas išlaidas patvirtinančius dokumentus. 2. Jeigu tarpininkavimo ir taikinimo procedūros metu teikiamos kitos paslaugos, - jas atskirai ar bendrai apmoka ginčo šalys. 3. Kai tarpininkauti kviečiami: 1) du tarpininkai - registravimo mokestis didinamas 20 %, o tarpininkavimo mokestis -1 %; 2) trys tarpininkai - registravimo mokestis didinamas 30 %, o tarpininkavimo mokestis -1,5%. 4. Prireikus VKAT pirmininko ir ginčo šalių susitarimu tarpininkavimo mokestis gali būti padidintas, o esant galimybei - sumažintas.

22 straipsnis. Mokesčių mokėjimo tvarka

1. Registravimo mokestis mokamas prieš įteikiant VKAT sekretoriui šalių prašymą organizuoti tarpininkavimo ir taikinimo procedūrą. Procedūra organizuojama tik sumokėjus registravimo mokestį. 2. Tarpininkavimo mokestis mokamas iki tarpininkavimo ir taikinimo procedūros pradžios. Tarpininkavimo ir taikinimo procedūra pradedama tik sumokėjus tarpininkavimo mokestį. Kompensavimo mokestis mokamas VKAT sekretoriato kartu su ginčo šalimis nustatyta tvarka. 4. Visi mokesčiai mokami į VKAT atsiskaitomąją sąskaitą Nr. LT287044060001217817, esančią AB Vilniaus bankas (Gedimino pr. 12, LT-2600 Vilnius). Banko kodas - 70440 .